

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Kinga Firlej-Kubica
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka
Akademia Muzyczna – Łódź

Łódź, dnia 8.12.2022 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr Wioletty Fludy-Tkaczyk

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego, pismo dr hab. Moniki Gardoń-Preinl, prof.AMKP, na podstawie **art.179 ust. 1** ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku przepisy wprowadzające – prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (DZ. U. 2018 poz. 1669), **art. 14 ust. 2 pkt 2** ustawy z dn. 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (t. j, Dz. U. 2017 poz. 1789) oraz **par. 6 ust. 1 i 2** Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19.01.2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (DZ. U. 2018 poz. 261 z późn. zmianami).

Dotyczy

Uchwały Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 4 października 2022r. w sprawie: wyznaczenia recenzenta pracy doktorskiej w przewodzie na stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka Pani mgr Wioletty Fludy-Tkaczyk.

Rada do Spraw Dyscypliny powierzyła mi rolę recenzenta rozprawy doktorskiej w przewodzie na stopień doktora Pani **mgr Wioletty Fludy-Tkaczyk**, który został wszczęty w dniu 27 lutego 2019 roku na podstawie wniosku o wyznaczenie promotora, na mocy art. 179 ust. 7 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku *Przepisy wprowadzające ustawę - prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.*

Przekazano mi rozprawę doktorską (promotor - dr hab. Mariusz Sielski, promotor pomocniczy – dr Maria Wilczek-Krupa), która stanowi dzieło artystyczne opatrzone opisem w języku polskim i w języku angielskim, w celu sporządzenia recenzji.

Podstawowe dane o kandydacie

Mgr Wioletta Fluda-Tkaczyk naukę gry na fortepianie rozpoczęła w 1998 roku w Państwowej Szkole Muzycznej I st. w Przeworsku w klasie mgr Jakuba Międlara. Następnie kontynuowała ją w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II st. w Rzeszowie w klasie fortepianu dr Pawła Węgrzyna. W 2009 rozpoczęła studia w Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie w klasie dr hab. Mariusza Sielskiego, które ukończyła z wyróżnieniem w roku 2014. Swoje umiejętności artystyczne doskonaliła pod okiem wybitnych pedagogów podczas różnego rodzaju kursów pianistycznych.

Doktorantka głównie współpracuje z instrumentami dętymi. Ważne miejsce w jej repertuarze zajmują również dzieła operowe oraz muzyka wokalna.

Pianistka prowadzi intensywną działalność koncertową występując solowo oraz kameralnie w kraju i za granicą. Uczestniczy w wielu projektach operowych, kameralnych, kursach muzycznych, festiwalach, sympozjach, konferencjach, koncertach itp., współpracując tym samym z wieloma ośrodkami kulturalnymi. Wielokrotnie została uhonorowana dyplomami za wyróżniający akompaniament podczas znaczących przesłuchań, festiwali i konkursów w kraju i za granicą. Za swoją pracę artystyczną otrzymuje nagrody i stypendia (m.in. Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia).

Pracę zawodową rozpoczęła w roku 2012 w Operze Wrocławskiej na stanowisku akompaniatora chóru. W roku 2013 otrzymała pracę w Operze Krakowskiej na tym samym stanowisku, kontynuowała ją do roku 2019. Od 2014 roku zatrudniona jest w Akademii Muzycznej w Krakowie na stanowisku akompaniatora w Katedrze Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu oraz w Katedrze Instrumentów Dętych Blaszanych. Od 1 lutego 2019 roku zatrudniona jest także w Capelli Cracoviensis na stanowisku muzyka kameralisty. W 2015 roku pracowała jako korepetytor na Universität der Künste w Berlinie w klasie puzonu.

W 2019 dokonała nagrania dwóch płyt z puzonistami: dr Tomaszem Stolarczykiem oraz prof. Zdzisławem Stolarczykiem.

Jest prezesem Stowarzyszenia ArtMusicArtist, z ramienia którego organizuje różnego rodzaju koncerty i festiwale.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr **Wioletty Fludy-Tkaczyk** pt. **„Charakterystyka rozwoju języka muzycznego Roberta Fuchsa w muzyce fortepianowej na podstawie wybranych dzieł. Problematyka wykonawcza i interpretacyjna”** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera nagranie następujących utworów:

Robert Fuchs – Improvisationen op.11 (1875)

1. Grazioso
2. Andante con espressione
3. Un poco con moto
4. Allegretto
5. Presto
6. Allegretto tranquillamente
7. Allegro
8. Allegro moderato
9. Tranquillo

Robert Fuchs – III Sonata op.109 (1918)

1. Allegro moderato assai
2. Andante maestoso
3. Vivace
4. Allegretto grazioso

Robert Fuchs – Sechs Klavierstücke op.114 (1925)

1. Langsam, innig und zart
2. Ziemlich langsam
3. Lebhaft, doch nicht zu rasch
4. Langsam, getragen
5. Ruhig bewegt
6. Bewegt

Nagranie zostało zrealizowane w studio nagrań Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie 14 i 15 lipca 2022 roku przez p. Jacka Kotłuniaka.

W zakresie koncepcji interpretacyjnej należy z satysfakcją zauważyć, że cechy charakterystyczne dzieł będące przedmiotem badań Doktorantki opisane w części teoretycznej rozprawy doktorskiej znajdują swoje odzwierciedlenie w zapisanych na nośniku CD nagraniach.

Doktorantka szczególne predylekcje ujawnia w zakresie dbałości o kulturę dźwięku oraz proporcji pomiędzy poszczególnymi planami wykonywanych utworów, zwłaszcza zauważalne we fragmentach o charakterze kantylenowym i melancholijnym.

Ze względu na specyfikę nagrywanych dzieł właśnie takie cechy pianistki pani Fludy-Tkaczyk są szczególnie cenne i wpływają na ukazanie subtelnego obrazu kompozycji Roberta Fuchsa. Należy zauważyć, że Doktorantka ze szczególną swobodą porusza się w formie miniatury (*Improvisationen op. 11* i *Sechs Klavierstücke op.114*). Jej doświadczenie w zakresie wykonywania liryki wokalne jest nie bez znaczenia i z pewnością wpływa na naturalne prowadzenie linii melodycznej, operowanie czasem, czy nienachalne rubato. Na szczególną uwagę zasługuje wykreowanie przez pianistkę subtelnej frazy w *Grazioso* (I część op.11) czy wyrazista i zmienna artykulacja w *Scherzando* (części VII op.11).

Interesująca jest także jej interpretacja *Sechs Klavierstücke op.114* cechująca się finezją i delikatnością. Główną wartością tego cyklu jest aspekt dźwiękowy, który w wykonaniu pani Fludy-Tkaczyk nabiera szczególnego znaczenia. Pianistka operuje zróżnicowaną kolorystyką brzmieniową zgodną z licznymi określeniami wykonawczymi, kreując odcienie pełne wewnętrznej ekspresji.

Trzecim utworem znajdującym się na płycie jest *III Sonata op.109* Roberta Fuchsa. Poszczególne części utworu, w porównaniu do poprzednich cykli, są bardzo kontrastujące. Realizacja owych kontrastów pozostawia pewien niedosyt, zwłaszcza w części trzeciej, która określona mianem *Vivace* mogłaby być nieco żywsza zarówno w charakterze, jak i tempie. Części skrajne *Sonaty* przedstawione są za to w sposób przekonujący - zwłaszcza charakter *grazioso* w części czwartej, czy wyraźnie zarysowany element taneczny w części pierwszej.

Pani Wioletta Fluda-Tkaczyk w nagranych utworach potwierdza swoje walory pianistyczne, pozwalające stworzyć z prezentowanych dzieł utwory przykuwające uwagę i dostrzec piękno zapomnianej twórczości Roberta Fuchsa. Swoboda w prowadzeniu narracji i operowaniu tempem rubato nie zawsze przekłada się na czytelność formy, zwłaszcza w przypadku dzieł o rozbudowanych rozmiarach. Pojawia się jednak wątpliwość, czy jest to spowodowane wykonaniem, czy też konstrukcją dzieła.

Nagranie Doktorantki powiązane z treścią opisu dzieła tworzy wspólną całość.

Część teoretyczna pracy pt. „*Charakterystyka rozwoju języka muzycznego Roberta Fuchsa w muzyce fortepianowej na podstawie wybranych dzieł. Problematyka wykonawcza i interpretacyjna*” jest szczegółowym opisem nagranej płyty. Praca składa się z następujących rozdziałów:

Streszczenie

Abstract

Wstęp

Rozdział I: Muzyka fortepianowa późnego niemieckiego romantyzmu

1. Epoka romantyzmu – główne idee epoki
2. Wpływowi twórcy. Cechy stylu i techniki pianistyczne

Rozdział II: Robert Fuchs – sylwetka kompozytora

1. Życie i twórczość Roberta Fuchsa
2. Fenomen kompozytora i jego wpływ na muzykę ówczesnego Wiednia

Rozdział III: Charakterystyka rozwoju języka muzycznego Roberta Fuchsa w muzyce fortepianowej na podstawie wybranych dzieł

1. *Improvisationen* op.11
2. *III Sonata* op.109
3. *Sechs Klavierstucke* op.114
4. Problematyka wykonawcza i interpretacyjna

Rozdział IV:

Podsumowanie. Autorefleksja wykonawcy.

Bibliografia

Opis płyty CD

Spis tabel i przykładów

1. Spis tabel
2. Spis przykładów

Pani mgr Wioletta Fluda-Tkaczyk napisała interesującą dysertację doktorską poświęconą zagadnieniom późnego okresu austriackiego romantyzmu i twórczości Roberta Fuchsa – kompozytora działającego w Wiedniu w latach 1847-1927. Opis dzieła artystycznego Doktorantki składa się ze *Wstępu*, czterech *Rozdziałów*, *Bibliografii*, *Opisu płyty CD* i *Spisu tabel i przykładów* oraz wersji w jęz. angielskim.

Po *Wstępie*, w którym Autorka uzasadnia wybór tematu, powody zainteresowania zapomnianą twórczością Roberta Fuchsa, wyborem najbardziej interesujących pozycji literatury związanych z tematem pracy, następuje *Rozdział I* poświęcony muzyce fortepianowej późnego austriackiego romantyzmu. Autorka przytacza wypowiedzi wielu myślicieli, publicystów, starając się zdefiniować jak najbardziej charakterystyczne cechy tego okresu. W drugim podrozdziale opisuje najważniejsze osobowości pianistów i twórców działających w okresie od połowy XIX wieku do początków wieku XX, mających ścisłe konotacje z Robertem Fuchsem lub będących jego uczniami: Johannesem Brahmsa, Antona Brucknera, Ignaza Brulla, Heinricha von Herzogenberga, Wilhelma Kienzla, Mathilde Kralik, Ludwiga Thuille.

Rozdział II poświęcony jest sylwetce kompozytora Roberta Fuchsa oraz jego twórczości. Opisuje życie kompozytora, jego wykształcenie i kontakty z wielkimi osobowościami muzycznymi ówczesnego okresu: Antonem Brucknerem, a szczególnie Johannesem Brahmssem – promotorem sukcesu Fuchsa, zawsze pozytywnie oceniającym jego twórczość i działalność muzyczną. Mgr Fluda-Tkaczyk powołuje się na literaturę niemieckojęzyczną, w której postać Roberta Fuchsa opisywana była w pozytywnym świetle. Uznawano go za innowacyjnego kompozytora, kontynuatora małej formy stworzonej przez Roberta Schumanna i starej austriackiej kultury ludowej. Niestety, awersja kompozytora do autopromocji spowodowała szybkie wyparcie jego długoletniej działalności artystycznej przez następne pokolenia kompozytorów

Rozdział III to rozbudowany opis cech charakterystycznych dla twórczości Roberta Fuchsa oraz szczegółowa analiza *Improvisationen op.11*, *III Sonaty op.109* oraz *Sechs Klavierstucke op.114* pod względem cech szczególnych, które wpłynęły na stworzenie swoistego stylu kompozytorskiego. W podsumowaniu rozważań Doktorantka dochodzi do ciekawych wniosków. Uzasadnia odnaleziony w twórczości austriackiego kompozytora **dualizm postrzegania**, który dotyczy różnych aspektów dzieła. Wyodrębnia w twórczości Fuchsa **dualizm formy**, **dualizm ekspresji**, **dualizm fakturalny**. Swoje ciekawe wnioski popiera rozważaniami znakomitych muzykologów, filozofów i badaczy muzyki, m.in.: Małgorzaty Janickiej-Słysz, Leonarda B.Meyera, Leszka Polony, Romana Ingardena. Rozdział III zwieńczony jest osobistymi spostrzeżeniami Autorki na temat problematyki wykonawczej i interpretacyjnej w wykonywanych dziełach.

Rozdział IV to *Podsumowanie i autorefleksja Doktorantki*. Zawiera ogólne przemyślenia mgr Fludy-Tkaczyk na temat osoby Roberta Fuchsa, jego twórczości oraz cech osobowych.

Praca zawiera wiele przemyśleń Autorki, opiera się na ogromnie bogatej Bibliografii, która wraz z bardzo ciekawymi pozycjami książkowymi, artykułami oraz źródłami internetowymi wynosi 74 pozycje. Niekiedy zdarzają się drobne błędy literowe, które nie wpływają na zawartość merytoryczną

Pracę oceniam bardzo wysoko.

Konkluzja

Obie części pracy doktorskiej mgr **Wioletty Fludy -Tkaczyk Tkaczyk** pt. „*Charakterystyka rozwoju języka muzycznego Roberta Fuchsa w muzyce fortepianowej na podstawie wybranych dzieł. Problematyka wykonawcza i interpretacyjna*” to znaczące osiągnięcie Autorki.

Nagranie płyty CD oraz opis dzieła artystycznego są na wysokim poziomie artystycznym i merytorycznym. Pozwalają zapoznać się i zrozumieć specyfikę twórczości fortepianowej Roberta Fuchsa. Wiedza oraz wyniki badań zawartych w opisie dzieła powinny stać się podstawowym źródłem informacji dla wszystkich chcących sięgać po twórczość tego wciąż niedostatecznie znanego kompozytora.

Stwierdzam, iż mgr **Wioletta Fluda-Tkaczyk** wykazała się szeroką wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny, a jej praca doktorska spełnia wymagania zapisane w ustawie.

dr hab. Kinga Firlej - Kubica

Akademia Muzyczna im.G.i.K.Bacewiczów w Łodzi